

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 152/2013-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. marca 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. L. B., N., správcu konkurznej podstaty obchodnej spoločnosti L., spol. s r. o., zastúpeného advokátom JUDr. J. T., N., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 15 Co 212/2011-175 z 13. novembra 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. L. B. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. februára 2013 doručená sťažnosť Ing. L. B., správcu konkurznej podstaty obchodnej spoločnosti L., spol. s r. o. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)

a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ústavy rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 15 Co 212/2011-175 z 13. novembra 2012 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

Predmetom konania vedeného Okresným súdom Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) ako súdom prvého stupňa pod sp. zn. 43 C/42/2010 bolo rozhodovanie o návrhu sťažovateľa na zaplatenie sumy 203 118,90 € z titulu vydania výťažku zo speňaženia majetku podliehajúceho konkurzu v zmysle § 48 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“) od odporcu JUDr. V. K., súdneho exekútora (ďalej len „odporca“). Okresný súd rozsudkom č. k. 43 C/42/2010-107 z 11. marca 2011 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) návrh sťažovateľa zamietol. Krajský súd napadnutým rozsudkom rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil.

V odôvodnení podanej sťažnosti k napadnutému rozsudku krajského súdu sťažovateľ uviedol:

«Máme za to, že rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn.: 15 Co 212/2011-175 zo dňa 13. 11. 2012, vychádzali z nesprávneho skutkového zistenia veci ako aj z nesprávneho právneho posúdenia veci a v dôsledku uvedeného postupu a rozhodnutí súdov boli porušené práva sťažovateľa:

i) na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46, 2 hlavy, 7 oddielu Ústavy SR, nakoľko napadnuté rozhodnutia sú arbitrárne, vychádzajú z nesprávneho skutkového zistenia veci a nesprávneho právneho posúdenia veci, konajúce súdy sa nedostatočne vysporiadali s vecnými a právnymi argumentmi sťažovateľa a v konečnom dôsledku nesprávne aplikovali zákonné ustanovenia, ktorých súdny výklad v intenciách týchto rozhodnutí nemá oporu v zákone a nakoľko sú napadnuté rozhodnutia v konečnom dôsledku nedostatočne odôvodnené;

ii) právo vlastníť majetok podľa čl. 20, 2 hlavy, 2 oddielu Ústavy SR, nakoľko napadnutými rozhodnutiami a postupmi súdov bol popretý ústavou garantovaný princíp, že „vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu“

a sťažovateľovi nebola súdmi poskytnutá ústavou a zákonmi garantovaná ochrana vlastníckeho práva.»

Sťažovateľ ďalej argumentuje skutkovými okolnosťami prípadu, a to že v rámci exekučného konania vedeného odporcom pod sp. zn. EX 59/06 bol udelený na dražbe nehnuteľnosti príklep na najvyššie podanie znejúce na 6 119 160 Sk. Príklep bol uznesením Okresného súdu Nitra schválený č. k. 25 Er/308/2006-20 zo 4. decembra 2006. Sťažovateľ ďalej uvádza, že výťažok z dražby môže súdny exekútor vyplatiť oprávnenému len na základe právoplatného rozhodnutia súdu, ktorým by bol jeho rozvrh schválený, čo sa však v uvedenej veci nestalo. Po vyhlásení konkurzu sa výťažok z dražby vykonanej v rámci exekúcie stáva súčasťou príslušnej podstaty a trovy konania zase pohľadávkou proti príslušnej podstate, pričom oprávnenie nakladať s týmito prostriedkami má v zmysle § 44 zákona o konkurze a reštrukturalizácii výlučne správca.

Sťažovateľ nadväzne na to uvádza, že krajský súd zamietnutie žaloby sťažovateľa okresným súdom potvrdil „s tým, že odporca nebol pasívne legitimovaný, nakoľko podľa názoru ako súdu prvého stupňa, tak aj odvolacieho súdu, jednalo sa, resp. malo sa jednať o nárok z titulu náhrady škody spôsobenej súdnym exekútorom, za ktorú zodpovedá štát.

Sťažovateľ sa však v žiadnom štádiu konania nedomáhal uplatneného nároku titulom náhrady škody, ale vždy len titulom povinnosti vydania peňažných prostriedkov do konkurznej podstaty. Máme za to, že tento postup bol a je správny...

Podľa názoru konajúcich súdov, pokiaľ súdny exekútor napr. nevydá exekučný príkaz alebo si nesplní inú povinnosť a účastníkovi vznikne škoda, má sa tento účastník domáhať len tejto škody a nemôže sa domáhať nápravy a odstránenia závadného stavu, t. j. toho, aby si súdny exekútor svoju primárnu povinnosť splnil. Ten si ju tak nemusí splniť nikdy a podľa názoru konajúcich súdov bude všetko v poriadku, lebo za prípadnú škodu s tým spôsobenú zodpovedá štát...

Tvrdíme, že to, že za škodu spôsobenú súdnym exekútorom zodpovedá štát, ešte neznamená, že si súdny exekútor nemusí plniť svoje (primárne) povinnosti, ktoré mu ukladá zákon. Splnenia tejto povinnosti sa ani súdny exekútor nemôže zbaviť a už vôbec nie napríklad protiprávnym konaním (konaním v rozpore so zákonom).

Rozhodnutie súdu považujeme za nesprávne aj v tom smere, že v danom prípade za škodu, ktorá by vznikla porušením povinnosti súdneho exekútora vydať výťažok správcovi, nezodpovedá štát v zmysle zák. č. 514/2003 Z. z., nakoľko sa jedná o porušenie povinnosti uloženej zákonom č. 7/2005 Z. z. ZKR a nie o samotný výkon exekučnej činnosti vykonávanej podľa Exekučného poriadku, ako to predpokladá ust. § 4 ods. 1 písm. a) bod 3 Zák. č. 514/2003 Z. z.

Tvrdíme, že povinnosť súdneho exekútora vydať sťažovateľovi výťažok z dražby nezanikla a trvá i naďalej; naopak, vznikol nárok správcu domáhať sa jej plnenia a preto môže byť dôvodne a úspešne uplatnený v súdnom konaní.

Je zrejmé, že sťažovateľ (ako správca) sa podanou žalobou domáhal od odporcu (ako súdneho exekútora) vydania peňažného výťažku z exekúcie, ktorý patrí do konkurznej podstaty. Z uvedeného je zrejmé, že sa nejedná o uplatnenie nároku titulom náhrady škody...

Opätovne sme poukázali na odôvodnenie rozhodnutia NS SR sp. zn.: 5 Obo/32/2009 zo dňa 26. 11. 2009, v ktorom NS SR v obdobnej veci konštatuje, že správca sa žalobou voči súdnemu exekútorovi oprávnene domáha vydania peňažného výťažku z exekúcie, ktorý patrí do konkurznej podstaty, nakoľko výťažok zo speňaženia majetku podliehajúceho konkurzu je súčasťou podstaty ex lége, momentom vyhlásenia konkurzu.

Trváme aj na tom, že súdny exekútor bol pasívne legitimovaný ako osoba, ktorá v zmysle ust. § 75 ods.4 ZKR bola povinná na písomnú žiadosť správcu vydať majetok podliehajúci konkurzu správcovi v súlade s ust. § 48 Zák. č. 7/2005 Z. z. “.

Na základe týchto skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vydal vo veci takéto rozhodnutie:

„1. Základné právo Ing. L. B., správcu v konkurznom konaní úpadcu: L., spol. s r. o., na súdnu a inú právnu ochranu podľa 2 hlavy, 7 oddielu Ústavy SR právoplatným rozhodnutím rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn.: 15 Co 212/2011-175 zo dňa 13. 11. 2012 porušené bolo.

2. Základné právo Ing. L. B., správcu úpadcu: L., spol. s r. o., vlastníť majetok podľa 2 hlavy, 2 oddielu Ústavy SR právoplatným rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn.: 15 Co 212/2011-175 zo dňa 13. 11. 2012 porušené bolo.

3. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn.: 15 Co 212/2011-175 zo dňa 13. 11. 2012 sa zrušujú a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V zmysle § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone.

Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20

ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovatelia domáhajú v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označili za porušovateľa svojich práv.

Sťažovateľ sa petitom sťažnosti domáha vyslovenia porušenia základného práva „na súdnu a inú právnu ochranu podľa 2 hlavy, 7 oddielu“ ústavy bez označenia príslušného článku ústavy, v úvode sťažnosti a v celej jej argumentácii však uvádza, že napadnutým rozsudkom malo byť porušené základné právo „na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46, 2 hlavy 7 oddielu ústavy“. Keďže sťažovateľom označené základné právo na súdnu a inú právnu ochranu je zaručené predovšetkým čl. 46 ústavy a z celkovej argumentácie sťažnosti aj skutočne vyplýva, že sťažovateľ mal v úmysle namietať porušenie práve tohto práva, napriek nepresnosti v označení ustanovenia ústavy považoval ústavný súd v danom prípade za predmet sťažnosti návrh na vyslovenie porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ústavy. Ústavný súd z rovnakých dôvodov považoval za predmet sťažnosti aj návrh na vyslovenie porušenia základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 druhej hlavy druhom oddiele ústavy napriek tomu, že v petite sťažnosti žiada sťažovateľ vyslovenie porušenia nepresne označeného základného práva „vlastniť majetok podľa 2 hlavy, 2 oddielu“ ústavy.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

2.1 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ústavy

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 46 ods. 3 ústavy každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

Podľa čl. 46 ods. 4 ústavy podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane ustanoví zákon.

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, je aj právo účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia (napr. II. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 206/07), t. j. na také odôvodnenie, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka konania na spravodlivý proces (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby v odôvodnení rozhodnutia bola daná odpoveď na každý argument strany. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie kľúčový, vyžaduje sa osobitná odpoveď práve na tento argument (Georgidias c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Potreba náležite odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk toho, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné.

Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neutržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

Podstata sťažovateľových námietok proti rozsudku krajského súdu spočíva v jeho nesúhlase s právnym posúdením ním uplatneného práva na vyplatenie výťažku dražby realizovanej v exekučnom konaní správcovi konkurznej podstaty vyvedeného z § 48 zákona o konkurze a reštrukturalizácii ako nedôvodného a v konečnom dôsledku aj s právnym záverom o nedostatku vecnej pasívnej legitímácie odporcu, pokiaľ ide o prípadný nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom exekútora v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zodpovednosti štátu za škodu“).

Krajský súd svojím rozsudkom č. k. 15 Co 212/2011-175 z 13. novembra 2012 rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil, pričom sa v zmysle § 219 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) s odôvodnením rozsudku okresného súdu stotožnil a v podrobnostiach na neho poukázal. Keďže z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že odôvodnenie rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane, pretože z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 66/2011), v súvislosti s posudzovaním ústavnej konformnosti napadnutého rozsudku krajského súdu bolo najskôr potrebné v nevyhnutnom rozsahu sa oboznámiť aj s obsahom rozsudku okresného súdu č. k. 43 C/42/2010-107 z 11. marca 2011.

V označenom rozsudku sa okresný súd po vyhodnotení skutkového stavu zisteného z vykonaných dôkazov a citácií na prípad sa vzťahujúcich ustanovení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“), ako aj zákona o zodpovednosti štátu za škodu uviedol, že § 3 zákona o zodpovednosti štátu za škodu zakladá «objektívnu zodpovednosť štátu (bez ohľadu na zavinenie), ktorej sa nemožno zbaviť a ktorá predpokladá súčasné splnenie troch podmienok, ktorými sú nesprávny úradný postup, vznik škody a príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom škody. Uvedený zákon je vo vzťahu k Občianskemu zákonníku predpisom špeciálnym a ustanovenia Občianskeho zákonníka sa uplatnia len vtedy, ak zákon nemá vlastnú úpravu.

Tento zákon pritom bližšiu definíciu nesprávneho úradného postupu neobsahuje. Pretože úradný postup nie je spravidla možné právnym predpisom upraviť do najmenších podrobností tak, aby zahrňal všetko čo je potrebné pri výkone právomoci štátneho orgánu vykonať, treba správnosť úradného postupu posudzovať aj z hľadiska účelu, k dosiahnutiu ktorého postup štátneho orgánu smeruje. K nesprávne úradnému postupu môže dôjsť tak pri rozhodovacej činnosti štátneho orgánu, ako aj pri činnosti, pri ktorej nerozhoduje. Nesprávnym úradným postupom môže byť aj nevydanie alebo oneskorené vydanie rozhodnutia v dôsledku porušenia určených alebo primeraných lehôt na jeho vydanie, lebo znaky nesprávneho úradného postupu má aj nečinnosť štátneho orgánu alebo jeho činnosť, ktorá nie je vykonaná v určenej lehote alebo v lehote, ktorá zodpovedá právu na prejednanie veci „bez zbytočných prieťahov“ (čl. 48 ods. 1 Ústavy SR).

Ďalšou podmienkou, ktorá je predpokladom zodpovednosti za škodu je vznik škody. Citovaný zákon bližšie nedefinuje ani pojem škody a ani neupravuje rozsah jej náhrady, preto je potrebné aplikovať príslušné ustanovenia všeobecnej úpravy (§ 442 Občianskeho zákonníka) a škodu vo všeobecnosti chápať ako ujmu, ktorá nastala v majetkovej sfére poškodeného, je objektívne vyjadriteľná v peniazoch a je napravitel'ná poskytnutím majetkového plnenia, predovšetkým peňažného. Uhrádza sa pritom skutočná škoda a to, čo poškodenému ušlo (ušlý zisk). Skutočnou škodou je ujma: ktorá znamená zmenšenie majetkového stavu poškodeného oproti stavu pred škodnou udalosťou a ktorá predstavuje majetkové hodnoty, ktoré treba vynaložiť pre uvedenie veci do predošlého stavu (pokiaľ

nie je vylúčené). V danom prípade je táto otázka sporná. Na základe právoplatne schváleného príklepu udeleného na dražbe nehnuteľnosti patriacej do vlastníctva úpadcu (teda aj do majetku podliehajúceho konkurzu) došlo; resp. malo dôjsť k prevodu vlastníckeho práva na vydražiteľa spol. E., s. r. o. za vydraženú sumu, ktorej zaplatenie je predmetom tohto sporu. Zo zhodných výpovedí účastníkov i z listu vlastníctva č. 1025 vyplýva, že doposiaľ nedošlo k zosúladeniu skutkového a právneho stavu zápisom uvádzanej právnej skutočnosti v katastri nehnuteľností. V zmysle ust. § 150 ods. 2 ExP na to, aby vlastnícke právo prešlo na vydražiteľa je potrebné preukázať, že vydražiteľ zaplatil najvyššie podanie. Nakoľko odporca sumu najvyššieho podania vrátil vydražiteľovi, k prevodu vlastníckeho práva k draženej nehnuteľnosti už nedôjde a táto zostáva v majetku patriacemu úpadcovi. Teda vznik škody v danom prípade nebol preukázaný.

Podľa § 48 veta druhá ZKR, ak v konaní o výkon rozhodnutia, alebo v exekučnom konaní už došlo k speňaženiu majetku podliehajúceho konkurzu, avšak výťažok ešte nebol vyplatený oprávnenému, výťažok sa stáva súčasťou príslušnej podstaty a trovy konania sú pohľadávkou proti príslušnej podstate. V rámci exekučného konania, na vykonanie ktorého bol poverený odporca ako súdny exekútor, došlo k speňaženiu majetku podliehajúceho konkurzu, avšak výťažok nebol vyplatený oprávnenému a ani sa nestal súčasťou príslušnej podstaty, nakoľko odporca výťažok dražby vrátil vydražiteľovi, ako tvrdí ešte pred vyhlásením konkurzu. Ak tak urobil po vyhlásení konkurzu, v zmysle uvedeného ustanovenia ho mal vydať navrhovateľovi - správcovi konkurznej podstaty. K prevodu vlastníckeho práva k draženej nehnuteľnosti tak, nedošlo, podľa názoru súdu zostáva v majetku úpadcu. Preto by sa mal navrhovateľ domáhať určenia vlastníckeho práva k tejto nehnuteľnosti a následne ju zahrnúť do konkurznej podstaty.

Z hľadiska tejto zákonnej úpravy, a to aj v súvislosti s právnym názorom odvolacieho súdu v jeho rozhodnutiach vyššie uvedených, je nepochybné, že postup odporcu vykazuje znaky nesprávneho úradného postupu v zmysle citovaného zákona. Ak však odporca pochybil a nesprávny postup realizoval v rámci výkonu exekučnej činnosti ako výkonu verejnej moci, za prípadne spôsobenú škodu nesprávnym úradným postupom, zodpovedá štát. Ak teda navrhovateľ mienil týmto návrhom využiť oprávnenie v zmysle ust. § 16 ods. 1 citovaného zákona, je potrebné na strane odporcu uviesť správne pasívne legitimovaného účastníka konania.»

Krajský súd na zdôraznenie vecnej správnosti rozsudku okresného súdu v odôvodnení svojho rozsudku uviedol:

„Odvolací súd sa stotožnil s rozhodnutím súdu prvého stupňa a preto ho v zmysle ust. § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správne potvrdil. Je potrebné uviesť, že rovnako ako súd prvého stupňa aj odvolací súd v súlade s ustáleným pravidlom, že súd si určuje právnu kvalifikáciu podľa uplatneného nároku navrhovateľom a skutkových zistení sám, si ustálil, že predmetom návrhu navrhovateľa je uplatnenie si náhrady škody podľa ust. zákona č. 514/2003 Z. z., vzhľadom k tomu, že jeho nárok nie je možné ani inak právne posúdiť. Túto skutočnosť potvrdzuje konanie navrhovateľa pred podaním návrhu – uplatnenie si nároku na náhradu škody podľa spomínaného zákona v rámci predbežného prejedania tohto nároku pred zastupiteľnom štátu – Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky. Zároveň túto skutočnosť potvrdzuje uplatnenie svojho nároku navrhovateľom vo forme náhrady škody v rámci začatia konania vo veci, teda prednesením svojho návrhu pred súdom prvého stupňa a jeho ďalšie uplatňovanie si v priebehu konania. Rovnako to potvrdzuje aj polemika navrhovateľa vyjadrená v odvolaní proti predmetnému rozsudku súdu prvého stupňa, kde sám opätovne pripúšťa, že ním uplatňovaný nárok je možno posúdiť ako náhradu škody a je ho teda možné posúdiť podľa zákona č. 514/2003 Z. z. Možno potom súhlasiť s názorom súdu prvého stupňa, že odporca v predmetnom konaní nemá dostatok pasívnej legitímácie, čo je taký nedostatok návrhu, že nie je potrebné aby odvolací súd ďalej posudzoval uplatňovaný nárok navrhovateľa do všetkých účastníkmi tvrdených skutočností a súdom prvého stupňa zastaných názorov.“

Ústavný súd v prvom rade zdôrazňuje, že jeho úlohou pri rozhodovaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je posudzovanie právnej perfektnosti namietaného rozhodnutia všeobecného súdu z hľadiska formálnych požiadaviek vyplývajúcich zo zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov a z týchto aspektov jeho „vylepšovanie“ (IV. ÚS 325/08), ale posúdenie jeho ústavnej akceptovateľnosti a udržateľnosti. Ústavný súd nie je ani opravným súdom právnych názorov všeobecných súdov. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci všeobecných súdov je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov

všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle judikatúry ústavného súdu by mohol nahradiť napadnutý právny názor všeobecného súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis III. ÚS 538/2012).

Z citovaných častí rozsudkov vyplýva, že krajský súd a okresný súd svoj právny názor zdôvodnili ústavne konformným spôsobom aplikujúc na prípad relevantné právne normy. Všeobecné súdy na podklade zistených skutočností odôvodnene dospeli k názoru, že postup exekútora, ktorý mal výťažok dražby vrátiť vydražiteľovi, vykazuje znaky nesprávneho úradného postupu v exekučnom konaní, a preto na daný prípad dopadajú ustanovenia zákona o zodpovednosti štátu za škodu. Právny záver, že uplatnený nárok možno kvalifikovať len ako nárok na náhradu škody (a nie ako nárok na vydanie výťažku, keďže tento bol už vrátený), je preto odôvodnený ústavne akceptovateľným spôsobom. Argumentácia sťažovateľa, podľa ktorej sa ako poškodený môže domáhať nielen škody, ale aj odstránenia závadného stavu tým, že si súdny exekútor splní „primárnu povinnosť“, neobstojí, pretože v zmysle všeobecných zásad týkajúcich sa náhrady škody sa poškodený môže úspešne domáhať len náhrady škody (nie škody), ktorej jedným zo spôsobov je aj odstránenie závadného stavu, a vždy však len od subjektu, ktorý za škodu zodpovedá. Keďže v danom prípade všeobecný súd ustálil, že osobou zodpovednou za škodu spôsobenú exekútorom pri výkone jeho činnosti je štát, právny záver o nedostatku pasívnej legitimácie odporcu je nevyhnutné akceptovať.

Ústavný súd konštatuje, že rozhodnutie vo veci konajúcich súdov je dostatočne odôvodnené a nevykazuje znaky arbitrárnosti. Uvedené platí aj v prípade, keď sa vnútorná intencionalita právnych úvah sťažovateľa uberala iným smerom ako právny názor krajského súdu, ktorý síce rozhodol spôsobom, s ktorým sťažovateľ nesúhlasí, ale rozhodnutie dostatočne odôvodnil na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený a ani povinný nahrádzať. K tomu ústavný súd obdobne poznamenáva, že ak sa konanie pred všeobecným súdom neskončí podľa želania účastníka

konania, táto okolnosť sama osebe nie je právnym základom namietaného porušenia základného práva (napr. II. ÚS 54/02).

Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa, že v inej obdobnej právnej veci Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) skonštatoval, že správca sa žalobou proti súdnemu exekútorovi oprávnene domáha vydania peňažného výťažku z exekúcie, ktorý patrí do konkurznej podstaty, keďže výťažok speňazenia majetku podliehajúceho konkurzu je súčasťou konkurznej podstaty ex lege (bližšie pozri uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obo/32/2009 z 26. novembra 2009 v právnej databáze rozhodnutí ASPI, pozn.), ústavný súd poukazuje na odlišnosť obidvoch prípadov, keďže v právnej veci prerokovanej najvyšším súdom výťažok dražby nebol vrátený späť vydražiteľovi, ale bol vyplatený oprávneným z dražby na základe uznesenia o schválení rozvrhu výťažku. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju doterajšiu rozhodovaciu činnosť, v zmysle ktorej je rozdielna judikatúra prirodzeným (inherentným) prejavom každého súdneho systému, pričom zjednocovanie judikatúry všeobecných súdov je v právomoci najvyššieho súdu, a nie ústavného súdu (pozri napr. I. ÚS 17/01, I. ÚS 199/07, I. ÚS 18/08, II. ÚS 273/08, IV. ÚS 342/2010). Navyše, k tejto otázke nie je ústavnému súdu známe zjednocujúce stanovisko najvyššieho súdu a vzhľadom na dostatočnú právnu argumentáciu krajského súdu v napadnutom rozsudku (v spojení s rozsudkom okresného súdu), v zmysle ktorej bol nárok na vydanie výťažku dražby posúdený ako nedôvodný, považuje ústavný súd všeobecnými súdmi ustálený právny názor za jeden z možných záverov, ktorý bol primerane zdôvodnený. Tento právny názor nevykazuje znaky arbitrárnosti, a preto je ústavne udržateľný.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd posúdením obsahu napadnutého rozsudku krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu z ústavne významných hľadísk dospel k záveru, že napadnutým rozhodnutím krajského súdu nedošlo k porušeniu základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy. Napadnutým rozhodnutím nemohlo byť porušené ani základné právo na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy zaručené čl. 46 ods. 2 ústavy, keďže predmetom konania, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, bola žaloba o zaplatenie peňažnej sumy

(resp. náhrady škody), a nie prieskum zákonnosti rozhodnutia verejnej správy, ktorý by mohol byť realizovaný len v rámci správneho súdnictva.

Rovnako nemohlo označeným rozsudkom krajského súdu dôjsť ani k porušeniu základného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom podľa čl. 46 ods. 3 ústavy, keďže konajúce súdy svojím rozhodnutím neobmedzili ani nevylúčili možnosť sťažovateľa domáhať sa takejto náhrady škody od štátu, ktorý v zmysle zákona o zodpovednosti štátu za škodu nesie za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom zodpovednosť. K porušeniu označeného základného práva by mohlo dôjsť v prípade, ak by všeobecný súd neodôvodnene zamietol návrh na náhradu škody uplatnenej proti štátu v zmysle zákona o zodpovednosti štátu za škodu.

Napokon vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 46 ods. 4 ústavy ústavný súd poznamenáva, že tento článok ústavy neobsahuje garanciu konkrétneho základného práva alebo slobody, ale len odkazuje na zákonnú úpravu podmienok a podrobností súdnej ochrany (m. m. I. ÚS 440/2008), resp. len štátu ukladá povinnosť upraviť podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane zákonom (m. m. I. ÚS 185/2010). Ústavný súd však v konaní podľa čl. 127 ústavy rozhoduje vždy o porušení konkrétneho základného práva alebo slobody zakotveného v druhej hlave ústavy, prípadne práva zaručeného medzinárodnými zmluvami o ochrane ľudských práv a základných slobôd, pričom iné ustanovenie uvedených právnych aktov možno namietat' vždy len v spojení s namietaným porušením základného práva alebo slobody (obdobne napr. II. ÚS 167/04, III. ÚS 300/06).

S prihliadnutím na absenciu priamej súvislosti medzi základným právom na súdnu a inú právnu ochranu zaručeným čl. 46 ústavy a napadnutým rozsudkom krajského súdu považuje ústavný súd sťažnosť v tejto časti za zjavne neopodstatnenú.

2. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ústavy

Z obsahu sťažnosti ďalej vyplýva, že s porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy sťažovateľ spája aj porušenie základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ústavy.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 20 ods. 2 ústavy zákon ustanoví, ktorý ďalší majetok okrem majetku uvedeného v čl. 4 tejto ústavy, nevyhnutný na zabezpečovanie potrieb spoločnosti, rozvoja národného hospodárstva a verejného záujmu, môže byť iba vo vlastníctve štátu, obce alebo určených právnických osôb...

Podľa čl. 20 ods. 3 ústavy vlastníctvo zaväzuje. Nemožno ho zneužiť na ujmu práv iných alebo v rozpore so všeobecnými záujmami chránenými zákonom. Výkon vlastníckeho práva nesmie poškodzovať ľudské zdravie, prírodu, kultúrne pamiatky a životné prostredie nad mieru ustanovenú zákonom.

Podľa čl. 20 ods. 4 ústavy vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

Podľa čl. 20 ods. 5 ústavy iné zásahy do vlastníckeho práva možno dovoliť iba vtedy, ak ide o majetok nadobudnutý nezákonným spôsobom alebo z nelegálnych príjmov a ide o opatrenie nevyhnutné v demokratickej spoločnosti pre bezpečnosť štátu, ochranu verejného poriadku, mravnosti alebo práv a slobôd iných. Podmienky ustanoví zákon.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosedné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy by bolo teda možné uvažovať len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy alebo práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, resp. v spojení s ich porušením (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 326/07, III. ÚS 313/2011).

Pokiaľ teda v označenom konaní nedošlo k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ústavy, neprichádza potom do úvahy ani vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 20 ústavy.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu uvedeného základného práva sťažovateľa ústavný súd pripomína, že ak orgán štátu aplikuje platný právny predpis, jeho účinky (dôsledky) použitia nemožno považovať za porušenie základného práva alebo slobody (II. ÚS 81/00, II. ÚS 63/03, I. ÚS 130/06, I. ÚS 371/06). Keďže právny záver o tom, že na daný prípad dopadajú konkrétne ustanovenia zákona o zodpovednosti štátu za škodu a Exekučného poriadku bol riadne odôvodnený, pričom podmienky vyplývajúce z ustanovení označených zákonov na priznanie nároku na náhradu škody splnené neboli, v dôsledku čoho bol návrh sťažovateľa zamietnutý (teda relevantné právne normy boli aplikované ústavne konformným spôsobom), podľa názoru ústavného súdu rozsudkom krajského súdu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ústavy.

Za daných okolností ústavný súd vo vzťahu k porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ústavy dospel už pri predbežnom prerokovaní sťažnosti k záveru o jej zjavnej neopodstatnenosti, a preto sťažnosť aj vo zvyšnej časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už bližšie nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. marca 2013